

Budgetunderlag 2018-2020 för Bildnings- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning:

1 BUDGETUNDERLAG 2018-2020	3
1.1 Budgetunderlagets funktion	3
1.2 Vision	3
1.3 Mål och nyckeltal	3
2 MÅL OCH NYCKELTAL	3
2.1 Kommunfullmäktiges mål för Bildnings- och omsorgsnämnden	3
Ökat arbetsdeltagande	4
Trygga och goda uppväxtvillkor	4
Åldrande med livskvalitet	4
Hållbar livsmiljö	4
2.2 Nyckeltal	5
2.3 Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning	5
2.4 Övriga uppdrag	5
3 OMVÄRLDSBEVAKNING	6
Befolkningsökning	6
Kompetensförsörjning	9
Bemanning, minskad sjukfrånvaro, heltid som norm	10
Digitalisering	10
Arbetsmiljö	12
4 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	13
4.1 Förslag till förändringar, expansion, kvalitetshöjande åtgärder	13
Feriearbete	13
Kulturskolan	13
Utökad elevhälsa	13
Idrottsvisionen/Föreningsstöd	13
Förslag från Lärarförbundet – fria pedagogiska måltider	13
4.2 PRELIMINÄRT TILLDELAD BUDGETRAM	14
4.3 Förändringskravet	14
4.4 Investeringar	15
4.5 Föreningsinvesteringar	15
4.6 Lokaler	16

1 Budgetunderlag 2018-2020

1.1 Budgetunderlagets funktion

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar, som är det första underlaget, som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i januari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag, som beskriver hur nämnden avser att ta sig an de nya övergripande målen genom att arbeta fram förslag på mål, som kommunfullmäktige kan anta i junibeslutet samt förslag på aktuella nyckeltal med relevanta intervall. Dessutom ska nämnden beskriva konsekvenser av den preliminärt tilldelade budgetramen. I april förs en dialog mellan nämnderna och kommunstyrelsen och budgetunderlaget fastställs i respektive nämnd i slutet av april. Därefter följer politisk beredning, som leder till förslag till budget.

1.2 Vision

Kommunen där vi bor bra och lever länge!

Visionen talar om var kommunen vill befinna sig 2025. Visionen är grunden för styrningen av kommunen och har en bred politisk förankring. Den läggs fast av kommunfullmäktige och kan omprövas vid ny mandatperiod.

1.3 Mål och nyckeltal

Med utgångspunkt i visionen ska övergripande mål formuleras. Enligt styrmodellen gäller de övergripande målen i tre år, 2016 – 2018:

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Utifrån de övergripande målen fastställer kommunfullmäktige nämndspecifika mål och nyckeltal.

2 Mål och nyckeltal

2.1 Kommunfullmäktiges mål för Bildnings- och omsorgsnämnden

Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivas både på huvudmannanivå och på förskole- och skolenhetsnivå. Syftet är att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar. Huvudmannen ska, som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen, även se till att det finns förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete på enhetsnivå.

Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska ange hur uppgifterna som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten är fördelade i verksamheten.

Huvudman och vårdgivare för verksamheterna är bildnings- och omsorgsnämnden, ytterst Kommunfullmäktige. Bildnings- och omsorgsförvaltningen föreslår utifrån nämndens ansvarsområde följande målformuleringar:

Ökat arbetsdeltagande

- Skapa möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden

Fokus ska vara att så många som möjligt får stöd ute på den ordinarie arbetsmarknaden.

Vissa grupper har svårare att ta sig in på arbetsmarknaden exempelvis personer med funktionsnedsättning.

Trygga och goda uppväxtvillkor

- Alla barn ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik

- Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan
- Alla elever i fritidshemmet ska ha tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation
- Kommunen ska tillse att det finns tillgång till familjehem, hem för vård eller boende och stödboende i egen regi.

Åldrande med livskvalitet

- Äldre skall kunna åldras med bibehållet oberoende

Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg

Hållbar livsmiljö

- Verksamheterna ska skapa en tillgänglig miljö utifrån var och ens egna möjligheter

2.2 Nyckeltal

Förvaltningens förslag på nyckeltal

Tabell 1.

Nämnd	Nyckeltal	Aktuellt värde	Datum för värde	Grön	Gul	Röd
BON	Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	18,0	2015	>17	14-16	<13
BON	Meritvärde i åk 9 lägeskommun genomsnitt 17 ämnen	233	2016	>225	219-224	<219
BON	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	80	2016	>81	78-80	<77
BON	Invånare 18-64 år som är arbetslösa eller i konjunkturberoende program, andel %	4,1	2016	<5,0	5,1-6,9	>6,0
BON	Utförda och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan, andel %	76,9	2016	>75	42-74	<41
BON	Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, %	13	2015	>25	16-24	<15
BON	Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskolläraryrket	48	2015	>75	41-74	<40
BON	Brukare med mer än 120 timmar/månad hemtjänst inkl. dubbelbemanning	3	2016	>1	1-2	<3

2.3 Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska mål anges för verksamheten, som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen ska följas upp i samband med delårsrapporten i augusti samt i årsrapporten.

- All verksamhet skall så långt som möjligt bedrivas inom kommunen.

Hemmaplanslösningar skall eftersträvas. Alla kommuninvånare skall i möjligaste mån erbjudas verksamhet i hemkommunen. Bollebygds kommun skall vara en kommun för alla. En stor svårighet är att det är en avsaknad av boende för två av våra verksamheter funktionsnedsättning samt ensamkommande barn. Det innebär att kommunen har ett exkluderande och icke tillgängligt arbete. Det innebär mycket stora kostnader för kommunen att nödgas köpa platser av privata aktörer. Exempelvis har Bollebygds kommun tagit emot ca 60 ensamkommande barn, 10 av dem bor i kommunen i HVB-hem eller familjehem. Bollebygd köper ca 50 platser på annan ort. När det gäller funktionsnedsättning tvingas kommunen, att i dagsläget, köpa två boendeplatser till en kostnad av ca 4 miljoner kronor per år. En hemmaplanslösning för de kommuninvånarna skulle uppskattningsvis åtminstone kunna halvera kostnaden.

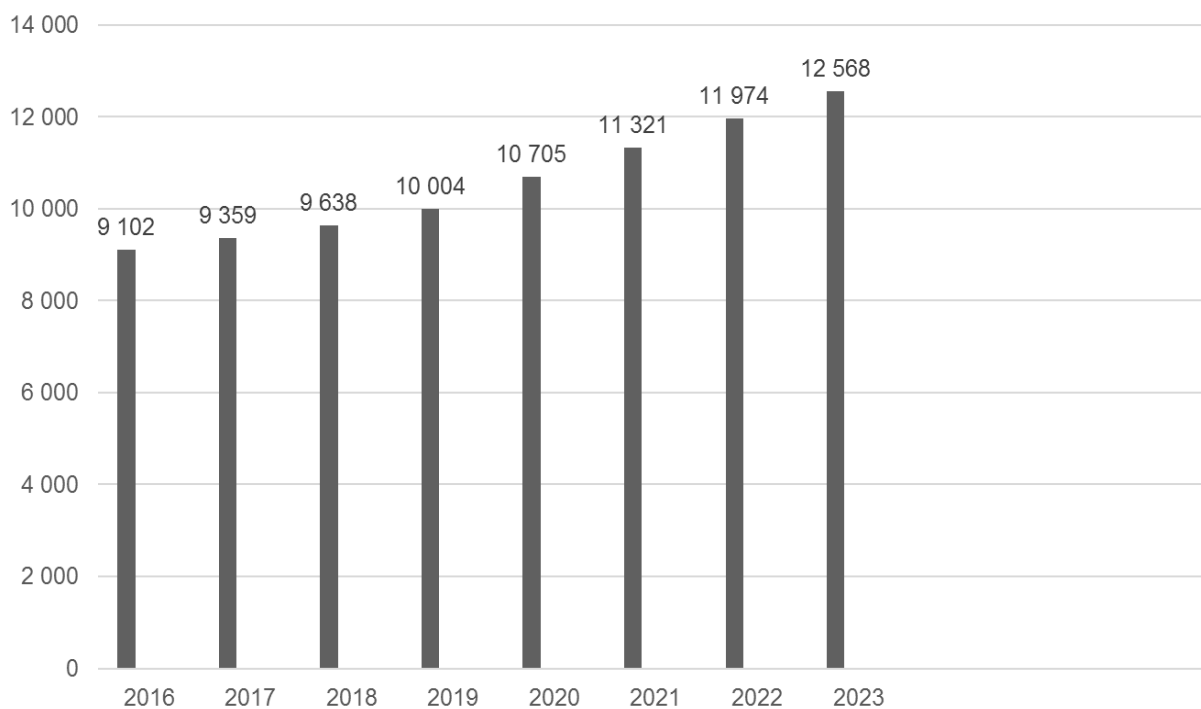
2.4 Övriga uppdrag

3 Omvärldsbevakning

Befolkningsökning

Enligt den befolkningsprognos som levererades av Statisticon¹ i mars 2017 gällande Bollebygd kommer det vara en stor befolkningsökning de närmsta åren. Detta innebär även ett ökat antal barn och elever i förskola, skola och fritidshem. Utmaningen i detta är både att ha ändamålsenliga lokaler samt att rekrytera och behålla behörig personal.

Tabell 2 befolkningsprognos

¹ Företag som tillhandahåller tjänster inom statistik och datahantering. Anlitats av Bollebygds kommun för befolkningsprognoser

Tabell 3	Volymmer/platser			Belopp/plats kr		Volymmer/kostnad tkr		
	2018	2019	2020	Budgetbelopp		2018	2019	2020
Ökningar i volymer - kostnad tkr								
Förskola	27	16	58	77 011		2 079	1 232	4 467
Grundskola/förskoleklass	44	58	82	56 037	35 724	2 338	3 082	4 357
Fritidshem	16	48	53	24 747		396	1 188	1 312
Gymnasieskola	13	41	19	102 000		1 326	4 182	1 938
Särskilt boende	3	2	3	320 000		960	640	960
Ordinärt boende	8	4	7	127 000		1 016	508	889
Boende barn/unga	1		1	520 000		520	0	520
Boende vuxna	2	2	3	1 770 000		3 540	3 540	5 310
Daglig verksamhet	1	1	2	195 000		195	195	400

Tabell 4			
Tkr	Enligt budget-förutsättningarna 2018	Ny prognos	Ökning jfr med förutsättningar
Förskola	545	571	26
Grundskola/förskoleklass	1 262	1 306	44
Fritidshem	520	566	46
Gymnasieskola	326	338	12
Kompensation i tkr	7 700	14 200	

Tabell 5	Volymmer/kostnad tkr		
Ökningar i volymer - kostnad tkr	2018	2019	2020
Individ och familjeomsorg	6800*	1 100	2 100

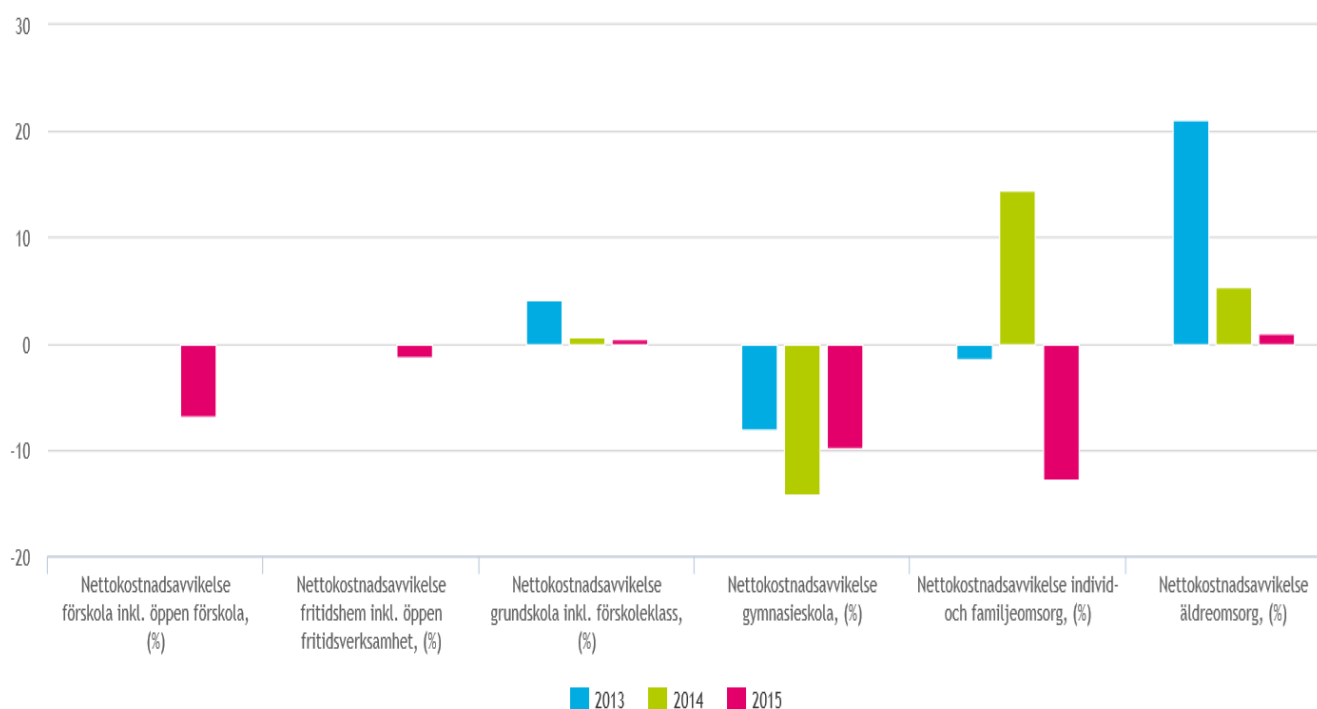
Vuxenutbildning	50	100	200
Kultur	300	400	700
Fritid	400	500	900

* Utifrån faktiska behov för att klara uppdraget

Nettokostnader

Nettokostnaden är det mest sammanfattande enskilda nyckeltalet, eftersom nettokostnaden tar hänsyn till såväl till demografi, individernas skilda behov som produktionsförutsättningar som geografi och lönenivåer. Nettokostnaden utgår specifikt från enskild kommuns förutsättningar. Den bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad respektive verksamhet *borde* kosta, enligt kostnadsutjämnningssystemet, *om* kommunen bedriver verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Nettokostnaden torde spegla de prioriteringar som gjorts genom åren. För Bollebygds del beror det också på en kraftig ökning av befolkningen. Låg nettokostnad kan tyda på kostnadseffektivitet men kan också innebära svårigheter att upprätta föreskriven kvaliteten inom rådande budget. Bildnings- och omsorgsnämnden ser med oro på möjligheterna att upprätthålla god kvalitet framförallt inom individ- och familjeomsorgen samt oroande utveckling om ökande barngrupper i förskolan.

Tabell 5 Nettokostnadsavvikelse Bollebygds kommun.

Individ- och familjeomsorgen

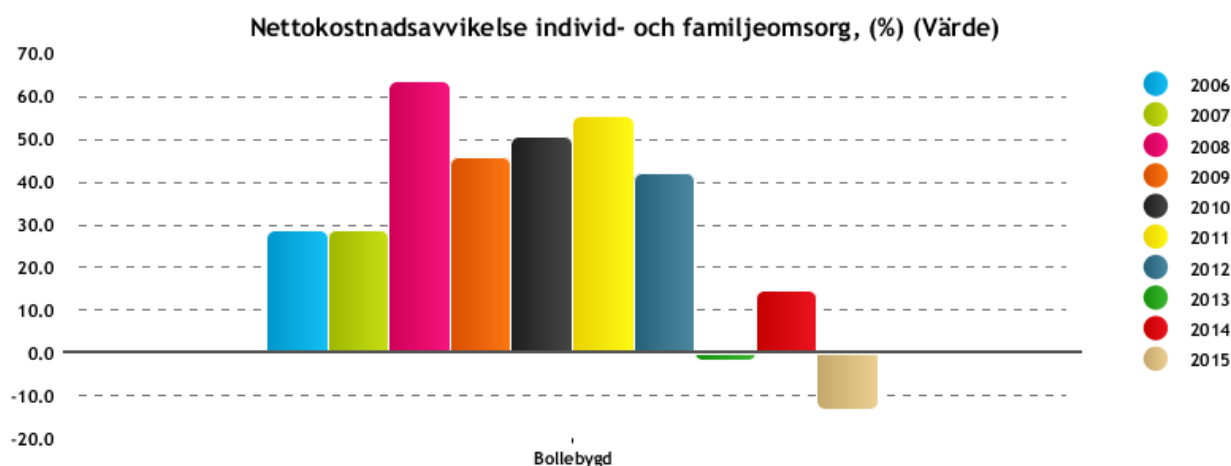
Under 2016 genomförde Inspektionen för vård och omsorg (IVO) en tillsyn av kommunens myndighetsutövning avseende familjehemsplacerade barn. Inspektionen

konstaterar att det finns flertalet brister i att erbjuda en säker familjehemsvård av god kvalitet för barnen en brist både i kompetens och i förutsättningar. De krav på åtgärder som ställs kan inte hanteras inom rådande budgetutrymmet.

Sedan 2013 har Individ- och familjeomsorgens budgetram ökat från 22 494 tkr till 23 309 tkr. Under samma tid har antalet aktualiseringar enbart vad gäller barn och unga ökat från 26 till 102 st. Antalet aktualiseringar är ett mått som kan beskriva inflödet av ärenden till förvaltningen. Alla aktualiseringar leder inte till inledda utredningar, men alla aktualiseringar ska hanteras och bedömas och innebär således en ökad arbetsmängd. Den ökande arbetsmängden för barnutredarna kan förklaras genom tre huvudorsaker. Dels har ökad medvetenhet i skolor och förskolor gjort att anmälningsbenägenheten ökat om barn som misstänks fara illa, dels har de sociala problem som drogmissbruk och psykisk ohälsa i samhället i stort ökat och dels gör tillströmningen av ensamkommande flyktingbarn att fler familjehem måste utredas. För att hantera den ökade arbetsmängden har fyra personer anställts utöver budgetutrymmet. För att hantera komplexiteten av ärendetypen inom myndighetsutövandet anställdes vidare en enhetschef ytterligare inom myndighetsteamet i februari 2016. Att budgeten för IFO gick med ett marginellt överskott under 2016 förklaras med utbetalning av återsökta medel från Migrationsverket samt ett enskilt tillskott av extra medel från kommunstyrelsen. Det ökade inflödet av ärenden har också inneburit en ökad arbetsmängd för kommunens utförarverksamhet inom Resursteamet. 2013 registrerades 67 verkställda insatser. 2015 innebar en arbetstopp med 107 verkställda insatser, 2016 var motsvarande siffra 89 verkställda insatser. För att kunna svara upp till lagstiftarens mening att insatser inom socialtjänsten ska vara effektiva och kvalitetssäkrade finns behov av att kompetensutveckla Resursteamet utförarenhet med en metod där man kan utreda och stödja samspelet mellan barn och föräldrar.

I de fall där den enskildes behov ej kan tillgodoses genom insatser på hemmaplan behöver man köpa insatser av olika sorter externt. Kostnaden för köpta platser, placeringar för både barn och vuxna uppgick under 2016 till 7,5-8 miljoner kronor (ensamkommande barn exkluderat). Av 6 kap. s §, andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), SoL följer att varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem, hem för vård och boende och stödboenden. För att uppfylla den bestämmelsen samt för att minska kostnader för köpta familjehemsplatser skapades under 2016 ett familjehemsteam om två handläggare som kommer i arbete under 2017.

Vid översyn av nettokostnadsavvikelse så är Individ och familjeomsorgen den verksamhet som har störst avvikelser under en 10 års-period.

Kostnad 2018

Volymökningen vad gäller ökad arbetsmängd och fler placeringar 6 800 tkr, varav 1, 7 miljoner avser ökade personalkostnader och 5,2 miljoner avser köpta vårdplatser.

Kompetensförsörjning

Kunskap och kompetens är viktiga framgångsfaktorer för en växande kommun. Valfärden behöver nationellt närmare mer än 500 000 nya medarbetare den närmaste tioårsperioden. För att ha en god kvalitet i verksamheterna är det viktigt att det i alla verksamheter finns personal med utbildning och kompetens för det arbete man ska bedriva. Kommuner och landsting står inför stora pensionsavgångar och har ett stort behov av att rekrytera ny personal. Varje tillsättning är en utmaning och kostar pengar, direkt och indirekt. Utöver dessa avgångar som inte går att påverka har kommuner och arbetsgivare inom ett antal yrkeskategorier en hög personalomsättning som beror på att personal av andra anledningar än ålder lämnar sitt jobb för en annan arbetsgivare. Det är av vikt att Bollebygds kommun kan stå sig i konkurrensen med övriga arbetslivet som en attraktiv arbetsgivare. En attraktiv arbetsgivare kan vara flera delar men god arbetsmiljö, stabilitet i organisation, lön och karriärmöjligheter är delar av det. Medarbetarna är vår absolut viktigaste tillgång. Det är helt avgörande för en god kvalitet i våra verksamheter att vi kan trygga kompetens- och personalförsörjningen.

Bemanning, minskad sjukfrånvaro, heltid som norm

Chefers förmåga att vara lyhörda och stödjande utgör friskfaktorer, liksom förmågan att skapa en god och hållbar arbetsmiljö med delaktighet och eget ansvar, bra kommunikation och feedback till medarbetarna. Forskning visar också att ledarskapet har stor betydelse för att skapa effektiva och hälsosamma arbetsmiljöer.

Organisationer med låg sjukfrånvaro kännetecknas bland annat av ett ledarskap präglad av närvaro, engagemang och tillit och med respekt för medarbetarnas kompetens.² Kommunens arbete med strategisk ledarutveckling bidrar till att skapa en stabil grund för ledarskap, med goda förutsättningar för att leda och styra den egna verksamheten och därmed nå verksamhetsmålen. Villkoren för chefer inom offentlig sektor kan se väldigt olika ut. Det kan gälla hur verksamheten organiseras vad gäller antal underställda, fysisk närhet till den egna chefen, tillgång till administrativt stöd, vilken typ av verksamhet det rör sig om och hur komplext arbetet som ska utföras är. I verksamheter där arbetsuppgifterna är rutinartade, organisationen stabil och där de externa kontakterna är få bedöms många medarbetare per chef fungera.³ De ökade sjukskrivningarna återfinns främst inom de så kallade kontaktyrkena inom vård, skola och omsorg, vilket också är de verksamheter där antal medarbetare per chef av tradition är många. Ett närvarande ledarskap utgör en friskfaktor, och forskning visar att chefer med många underställda generellt upplever sämre arbetsmiljö, t ex ökad stress, lägre arbetstillfredsställelse och låg grad av kontroll över arbetet.⁴ Alltför stora personalgrupper och en hög arbetsbelastning för chefen innebär svårigheter att arbeta med arbetsmiljön och se varje medarbetare tillräckligt för att kunna förebygga ohälsa.

Förvaltningen har arbetat långsiktigt och strategiskt med detta och anser att det är av vikt att fortsätta med att utveckla arbetet bl.a. med en samlad bemanningsenhet i en del av förvaltningen i syfte att sänka andelen timanställda och fortsatt sänkt sjukfrånvaro. Förvaltningen har identifierat stabilitet i frånvarohanteringen som en framgångsfaktor i arbetet med sjukfrånvaron. Det är inlett ett arbete med "Heltid som norm" enligt kollektivavtalet. Det finns en partssammansatt arbetsgrupp som under 2017 arbetar fram en handlingsplan för Bollebygds kommun.

Kostnad 2018

² Hälsa och framtid i kommuner och landsting (Svartengren, Stoetzer, Parmasund, Eriksson, Stöllman och Vingård (2013)

³ "Chefer i välfärdens tjänst- en forskningsrapport om hur personalgruppens storlek påverkar kvalitet och hälsa", Klara Regnö, ekonomie doktor Göteborgs universitet och Mälardalens högskola (2016)

⁴ "Chefios – Så skapas goda jobb och en väl fungerande verksamhet i offentlig sektor". Göteborgs universitet (2013)

Samlad bemanningsenhet: 650 tkr

Heltid som norm: 300 tkr

Digitalisering

Vård och omsorg

I mars 2016 tog regeringen och SKL:s styrelse beslut om en ny vision för e-hälsa, som berör både hälso- och sjukvården och socialtjänstens olika delar. Visionen utgår ifrån att Sverige år 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter i syfte att:

- Underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd
- Utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet

Visionen beskriver också vad detta innebär för bland annat patienter, brukare och klienter. För att visionen ska kunna uppnås tydliggörs även vikten av att medarbetare har en digital arbetsmiljö som möjliggör hög kvalitet och stöder de processer medarbetare verkar i.

Patientsäkerhet, vårdkvalitet och tillgänglighet inom vård och omsorg kan kraftigt förbättras genom användning av olika former av IT-stöd. Personal inom vård och omsorg måste ha tillgång till ett välfungerande och samverkande IT-stöd som underlättar det dagliga arbetet och garanterar patientsäkerheten. Ansvariga för vård och omsorg behöver IT för att följa upp patientsäkerhet och kvalitet inom vården samt för verksamhetsstyrning och resursfördelning. Konkret för Bollebygds kommun handlar det om uppgradering av system, digital dokumentation, digitala signeringslistor och digitala planeringssystem.

För att stödja utvecklingen av ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt, där ett nationellt fackspråk används, har Socialstyrelsen tagit fram, modellen Individens behov i centrum, IBIC. IBIC, är ett stöd för att identifiera och beskriva individens behov, resurser, mål och resultat samt hantera dokumentationsbehov med gemensamt språk inom den process som individen genomgår i socialtjänsten. Syftet är att individens stöd utgår från personens individuella behov och mål, inte från utbudet av existerande insatser. Handläggare och utförare använder Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF, som gemensamt tankesätt och språk. Detta sammantaget ger förutsättningar för att lagens mål och

intentioner uppnås. IBIC ger även ett stöd i samtal med anhöriga för att beskriva deras situation och behov av stöd. Modellen ÄBIC (Äldres behov i centrum) ingår från och med hösten 2016 i IBIC (Individens behov i centrum). Beslut om att Bollebygd skall använda sig av modellen Äldres Behov i Centrum, ÄBIC togs 2014 (ON2014/116-1). IBIC är en vidareutveckling av ÄBIC. För att kunna hantera detta krävs, förutom investering i IT-system Life care, en satsning på kompetensförstärkande åtgärder kring tankesättet, social dokumentation och digital dokumentation på olika nivåer i all verksamhet som berörs dvs IFO, äldreomsorgen och funktionsnedsättning.

En ny lag träder i kraft 2018 som bl.a reglerar kommuners betalningsansvar. Patienter som inte längre behöver sjukhusvård, men däremot annan omsorg och vård, snabbare ska skrivas ut från sjukhus. Lagen innehåller bestämmelser om vad som ska gälla beträffande kommuners betalningsansvar i vissa fall för patienter som vårdas inom den slutna vården efter det att de bedöms vara utskrivningsklara, när överenskommelse mellan landsting och kommun inte har kommit till stånd. I den nya lagen föreslås en ny planeringsprocess där de enheter som är involverade i patienten snabbare får kännedom om och kan börja planera för insatser utifrån patientens behov. Alla parter har ansvar för att kunna genomföra effektiva planeringsprocesser. Parterna ska tillhandahålla resurser och informationsöverföring så att patienten kan komma hem på ett tryggt sätt efter en slutenvårdsvistelse.

Kostnad 2018

Licenser, plattor, program osv 600 tkr

Systemförvaltning 600 tkr

Utökning handläggare biståndsbedömning 500 tkr

Utbildning

Den 9 mars 2017 fattade regeringen beslut om ändringar i läroplan och kursplaner för grundskolan, med syfte att stärka elevernas digitala kompetens. Genom ändringen är alla ämnen berörda men den största förändringen sker inom matematik och teknik. I dessa ämnen ska läraren undervisa i programmering vilket hittills inte har varit ett kunskapskrav. Detta gör att lärare som undervisar i dessa ämnen måste få den kompetensutveckling som krävs för att de ska klara av sitt uppdrag. I övriga ämnen handlar förändringen i huvudsak om att använda sig av digital teknik på olika sätt samt ett tydligare krav på undervisning i källkritik. Förutom kompetensutveckling för

alla lärare utifrån förändringarna ställer de även krav på utökning av digitala verktyg i verksamheterna. Det kommer krävas en variation av verktyg. Senast 1 juli 2018 ska ändringarna tillämpas. Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram förslag på en nationell IT-strategi. I den strategin föreslås att elever från årskurs 1 ska ha 1:1, sålunda ett digitalt verktyg per elev. Samt att barn i förskolan ska ha 1:5, följaktligen ett digitalt verktyg per fem barn. När IT-strategin blir verklighet ställer det krav både på fler digitala verktyg än idag men även en utbyggd infrastruktur för att möjliggöra detta samt kompetensutveckling för all personal i förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola.

Kostnad 2018

Lärverktyg, licenser mm: 1 500 tkr

Drift och support 500 tkr

Ökad kostnad 2019

Lärverktyg, licenser mm: 1 500 tkr

Arbetsmiljö

Arbetsplatser och personalutrymmen

Det råder en extrem trångboddhet på Bollegården vad gäller personalutrymmen samt arbetsplatser för administrativ personal samt hemsjukvårdens medarbetare. I dagsläget används lägenheter som är avsedda för boende samt källarutrymmen. Källarutrymmena är ej lämpliga då det råder en sämre inomhusmiljö där. Dialog pågår med Bollebo vad gäller möjligheter att bygga till för att tillgodose behoven. Det finns ingen kostnadsbild för det ännu.

Dagverksamhet

Dagverksamheten är förlagd i källaren på Bollegården, det är en mindre lämplig placering då inomhusmiljön ej är tillfredsställande och det finns svårigheter med utrymning för personer med motoriska funktionsnedsättningar. Dialog pågår med Bollebo vad gäller möjligheter att bygga till för att tillgodose behoven. Det finns ingen kostnadsbild för det ännu.

Lokaler anpassade för socialtjänst – säkerhet och sekretess

Individ och familjeomsorgens myndighetsteam är lokaliserade i kommunhusets entréplan, direkt innanför kommunens reception. Arbetsrummen ligger utmed en korridor där också två av kommunens bokningsbara möteslokaler återfinns.

Möteslokalernas placering i "IFOs Korridor" innebär att många obehöriga personer rör sig i korridoren dagligen. Vilket i sig innebär en stor risk att sekretessbelagda uppgifter och samtal lätt kan uppfattas av obehöriga besökare som rör sig i korridoren vid exempelvis toalettbesök. Det är också vanligt förekommande att besökare i möteslokalerna rör sig genom hela korridoren för att gå och hämta kaffe i kommunhusets fikarum. Dörrar till IFOs korridor är olåsta i övrigt. Även om det finns en rutin som säger att besökare i kommunhuset ska följas till dörren är det inte alltid den rutinen följs och besökare kan vandra runt i hela kommunhuset på sin väg ut ur huset.

Förutom bokningsbara möteslokaler återfinns också kommunhusets post-rum i IFOs korridor. Det är många utomstående personer som av den anledningen också släpps in i IFOs korridor och där lätt kan överhöra eller på annat vis få till sig sekretessbelagda uppgifter. I övrigt finns många detaljer i arbetsplatsens utformning som innebär en risk för att sekretessen bryts eller att situationer där hot och våld egentligen borde kunnat förebyggas inträffar. Med anledning av en riskanalys som har utförts inom enheten har en arbetsmiljöinspektör från företagshälsovården konsulterats och under våren 2017 väntas ett protokoll från dennes inspektion. Ett förhandsbesked från inspektionen innebär rekommendationer att stänga mötesrummen för utomstående bokningar. Vidare bör korridoren stängas genom att sätta upp väggar med dörrar i korridoren så att ingen obehörig kan komma in.

Ingen beräkning på vad ovanstående åtgärder faktiskt skulle kosta finns ännu framtagen.

4 Ekonomiska förutsättningar

4.1 Förslag till förändringar, expansion, kvalitetshöjande åtgärder

Feriearbete

Bollebygds kommun har erbjudit ferieplatser för ungdomar sedan år 2000. Budgeten har sedan dess legat på i snitt 100 tkr per år det har inneburit att kommunen kunnat erbjuda knappt 20 ungdomar feriearbete, knappt ½ årskull. I flera närliggande kommuner erbjuds samtliga ungdomar inom vissa åldersgrupper en möjlighet till feriearbete. På det sättet ger man fler chansen att träda in på arbetsmarknaden. Förvaltningen anser att Bollebygds kommun skall erbjuda alla 16 och 17 åringar feriearbete. Med självklarhet skall även ungdomar med olika funktionshinder erbjudas

Kostnad: en årskull 250 tkr två årskullar 500 tkr.

Kulturskolan

För att förhindra kö till kulturskolan och möta den växande efterfrågan.

Kostnad: 200 tkr riktat eller en del i volymökningen

Utökad elevhälsa

Under flera år har det påtalats att elevhälsan i Bollebygds kommun behöver utökas, främst vad gäller antalet kuratorer. Under 2017 kommer en ökning att ske vilket kommer finansieras av den politiska prioritering som gjordes till 2017 avseende integration samt statsbidrag. Denna utökning kommer arbeta på Bollebygds skolan 7-9 och förutom integration ha ett särskilt uppdrag för de elever som finns med hög problematisk frånvaro. Förutom denna utökning behöver elevhälsan utökas med ytterligare en skolkurator. Med en utökning kan arbetet fokusera på det främjande och förebyggande arbetet samt att utveckla arbetet med att främja närvaro och förhindra problematisk frånvaro.

Kostnad: Utökning av skolkurator 500 tkr

Idrottsvisionen/Föreningsstöd

Ett arbete med dialogforum och studiebesök startade under 2015 mellan politiker, föreningsliv, idrottsföreningar samt tjänstemän i Bollebygds kommun. I samband med att kommunen växer så växer kraven på den kommunala servicen i synnerhet när det handlar om motion, fritid och rekreation. Visionen handlar mycket om att varken föreningslivet eller kommunen själva axlar det stora ansvaret utan att man diskuterar gemensamt hur vi löser frågan i framtiden. För att utveckla föreningslivet i framtiden skulle en föreningsutvecklare med ansvar för föreningsstöd och projektledning av idrottsvisionen vara en möjlig resurs.

Kostnad 2018

Föreningsutvecklare 600 tkr

Förslag från Lärarförbundet – fria pedagogiska måltider

Lärarförbundet yrkar på att det tillskjuts medel i budget 2018 till fria pedagogiska måltider för personal inom förskola och förskoleklass.

Kostnad 2018:

Fria pedagogiska måltider 660 tkr

4.2 Preliminärt tilldelad budgettram

Tabell 7. Budgettram 2018. Tkr

Budgettram	Aktuell budget 17	Ändrat ansvar	Eff fattade beslut	Befolkn föränd	S:a exkl index	Index	S:a inkl index	Pol. Priori	S:a exkl faktor	Förändr uppdrag	S:a inkl faktor
Bildnings- och omsorgsnämnden	-364 766		-600	-7 700	-373 036	-2 200	-375 266		-375 266	1 100	-374 166

Översiktlig fördelning av budgettramen per verksamhet

Tabell 8. Prel. Fördelning budgettram 2018.

<i>Tkr</i>	Prel ram 2018	Budget 2017	Utfall 2016
Förskola och pedagogisk omsorg	52 885	50 947	52 092
Fritidshem	20 813	19 603	15 590
Grundskola F-9 och särskola	109 979	107 707	97 968
Gymnasie, IM och gymnasiesär	37 932	34 772	35 255
Vuxenutbildning	2 544	2 536	1 999
Kultur, fritid o turism*	9 609	9 254	7 890
Äldreboende	39 474	39 458	40 656
Hemtjänst o korttid	23 597	23 526	22 291
Hemsjukvård	12 407	12 370	12 669
Funktionsnedsättning	34 807	34 753	37 307
Individ- o familjeomsorg	24 499	24 181	18 793
Gemensamt, inkl nämnd	6 111	6 093	3 882
Summa	374 658*	365 199	346 392

* I fördelade budgetramen 2017 för Kultur, fritid o turism ingår anläggningsbidrag för ridskolan á 433 tkr. Den ingår ej i aktuell budget 17 (*Tabell 6.*), men återfinns i prel. budgetramen 2018 för Kultur, fritid o turism á 492 tkr.
(-374 166 -492 = -374 658)

4.3 Förändringskravet

Det finns förändringskrav på 1 100 tkr. Det innebär att effektiviseringar skall göras, att enhetskostnad per brukare/barn/elev skall sänkas. Effektiviseringskravet läggs ut procentuellt på samtliga verksamheter.

4.4 Investeringar

Tabell 9. Investeringar 2018

Investeringar 2018	2018	2019	2020
---------------------------	-------------	-------------	-------------

Arbetsmiljöåtgärder	?tkr		
Inventarier LSS-boende	200 tkr		
Förskoleavdelning inventarier	100 tkr	100 tkr	
Klassrum inventarier	50 tkr	50 tkr	
Ny skola inventarier			?
Ny förskola inventarier			?
HVB-boende inventarier	200 tkr		
Reinvesteringar vård och omsorg	500 tkr	500 tkr	500 tkr
Reinvesteringar utbildning	800 tkr		800
Totalt	3 600 tkr		

4.5 Föreningsinvesteringar

Bollekollen sportklubb har ansökt om kommunalt stöd på 4 500 tkr

De olika projekten i ansökan är:

- Åkband 500 tkr
- Knapplift 500 tkr
- Grävmaskin 600 tkr
- Material 300 tkr
- Ny bro 150 tkr
- Sommarlift 450 tkr
- Löparbanor 300 tkr
- Slalombacke 1700 tkr

Enligt riktlinjerna betalas högst 40 % av investeringen vilket innebär 1 800 tkr. Dessa ansökningar bör hanteras i särskild ordning.

4.6 Lokaler

Inom bildning- och omsorgsförvaltningen finns många olika verksamhetsområden vilka påverkas direkt av en ökad befolkning. Befolkningsprognosen visar att invånarantalet kommer att öka kraftigt de närmaste åren. Då det redan idag finns en akut brist på lokaler inom flertalet verksamhetsområden Den akuta brist som råder för lokaler för LSS och hem för ensamkommande barn tvingar kommunen att göra mycket dyra placeringar och lösningar i andra kommuner och hos andra aktörer. Beskrivningen är så gott som identisk med beskrivningen i föregående års budgetunderlag.

Lokaler som saknas sedan lång tid

- LSS-boende för personer med autism
- Boende för ensamkommande barn, HVB
- Bostäder för nyanlända
- LSS-bostäder

Lokaler som saknas

- LSS-boende
- Lokal för daglig verksamhet

Lokaler som i dagsläget löses genom provisorium

- Förskola
- F-6 Bollebygd

Lokaler som saknas under perioden

- Förskola
- Grundskola
- Psykiatriboende
- Kontorslokaler,
- LSS-boende (gruppboende och serviceboende)
- Seniorboende, trygghetsbostäder och särskilt boende, en åldrande befolkning andelen äldre ökar.

För att klara av detta är det viktigt att arbeta med projektering och byggnation av lokaler samt bostäder för dem som inte har möjlighet att själva lösa sin bostadssituation.

Under 2016 fattades en del beslut där fördelningen av kostnaderna inte var helt givna, det är därför rimligt att dessa redovisas och tillförs ramen för respektive nämnd.

1. Konstgräsplan Olsfors, kapitalkostnader 300 tkr tillförs Bildnings- och omsorgsnämnden. Driftskostnaderna beräknas till 100 tkr.
2. Stationshuset, hyreskostnad 280 tkr tillförs Bildnings- och omsorgsnämnden
3. Bollebygdsskolan, vid planeringen av den nya skolan förutsattes att en del gamla lokaler skulle avvecklas, en del nyttjas dock fortfarande till bland annat förskola vilket innebär att hyreskostnaden inte uteblev som förväntat, denna hyreskostnad uppgår till ca 800 tkr.

Under 2017 belastas bildnings- och omsorgsnämnden med kostnaden av tom lokal, Kråketorp. Kostnaden uppgår till 685 tkr per helår. Bildnings- och omsorgsnämnden vill inte fortsätta betala utan tar för givet att lokalen tas i bruk till bostäder vilket finns ett skriande behov av.

Pågående byggnation av LSS-boende kommer att belasta BON med 414 tkr per år i internhyra, då det står klart men det finns ingen tidsplan när det skall stå färdigt.

Angående pågående arbete med HVB-boendet finns inga siffror eller tidsplan presenterad.